

No part of the candidate's evidence in this exemplar material may be presented in an external assessment for the purpose of gaining an NZQA qualification or award.

SUPERVISOR'S USE ONLY

3

91804

Draw a cross through the box (☒) if you have NOT written in this booklet

+

NZQA

Mana Tohu Mātauranga o Aotearoa
New Zealand Qualifications Authority

Kaupae 3 Te Reo Rangatira 2024

91804 Te tātari i te ahunga o te reo

Ngā Whiwingga: Toru

Paetae	Kaiaka	Kairangi
Ka tātari i ngā hanga o te reo e panoni ana.	Ka āta tātari, ka āta māhitihiti i ngā rerenga kētanga me ngā ritenga o ngā reo e rua.	Ka whakapakepake te mārohirohi i ngā take o aua rerenga kētanga.
Ka tātari i ngā rerenga kētanga me ngā ritenga o ngā reo e rua.	Ka mārohirohi i ngā take o aua rerenga kētanga.	Ka whakapakepake te matapae i te ahunga atu o te reo i ēnei rā me ngā take e rerekē ai.
Ka matapae i te ahunga atu o te reo i ēnei rā.	Ka matapae i te ahunga atu o te reo i ēnei rā me ngā take e rerekē ai.	

Tirohia mēnā e rite ana te Tau Ākonga ā-Motu (NSN) kei runga i tō puka whakauru ki te tau kei runga i tēnei whārangi.

Whakautua mai ngā pātai KATOA ki ngā wāhi wātea kua whakaritea.

Mēnā ka hiahia whārangi atu anō hei tuhituhi i ō whakautu, whakamahia ngā whārangi wātea kei muri o tēnei pukapuka.

Tirohia mēnā e tika ana te raupapatanga o ngā whārangi 2–11, kei roto i tēnei pukapuka, ka mutu, kāore tētahi o aua whārangi i te takoto kau.

Kaua e tuhi kupu ki roto i te rauponga whakarare (☱) i waenga nui ngā whārangi, ka tapahia ēnei wāhangā.

HOATU TE PUKAPUKA NEI KI TE KAIWHAKAHARE Ā TE MUTUNGA O TE WHAKAMĀTAUTAU.

Paetae

TOTAL 03

TE HOROPAKI

He whakamātautau tuhituhi tēnei e kitea ai ōu pūkenga tātari i te ahunga me te panoni o te reo tae atu ki ōu ake whakaaro matapae – te hanga, ngā aronga, ngā ritenga me ngā rerenga kētanga o ngā tuhinga e rua. Nā reira, me mārama koe ki ngā momo reo tuhi maha, me whakataurite hoki koe i te tirohanga o tētahi tuhinga tawhito me tētahi tuhinga reo hou e puta ai ngā tuhituhi kounga e whaitake ana.

Ngā Whakamārama

KOTAHİ te tūmahi tuhituhi ūkawa o tēnei mahi whakamātautau. **Kia 300 kupu neke atu rānei te roanga, ā, kia mutu te whai whakaaro me te tuhituhi i roto i te 60 meneti.** Mā te whakaoti i tēnei tūmahi tuhituhi e tutuki ai te hiahia o tēnei Paerewa Paetae.

Kupu taka

ahunga	panoni haere o te reo
hangā	āhua ake nō tētahi mea
māhitihiti	whakarōpū
mārohirohi	tuku whakaaro
matapae	whakatau wawe
whakapakepake	whakawhere, whakawai kia huri ngā whakaaro

HE TOHUTOHU

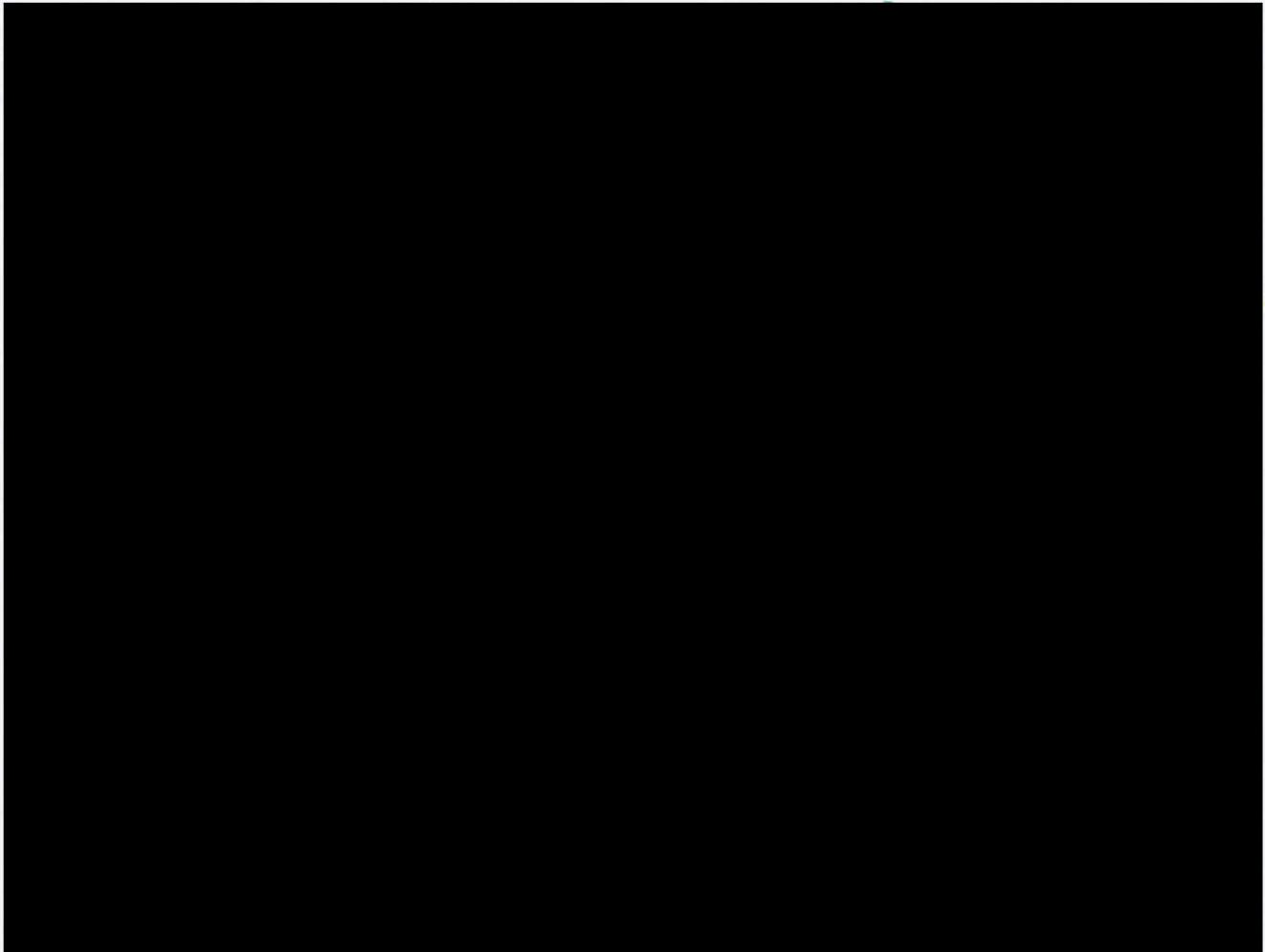
Ko tāu mahi te āta pānui i ngā tuhinga e rua e whai ake nei hei tātari i te ahunga me te hanga o te reo e panoni ana.

Ka tātari i ngā rerenga kētanga me ngā ritenga o te wā, o te wāhi, o te tangata hoki i roto i ngā rautau o mua.

Ka matapae hoki i te ahunga pēhea o te reo ki tēnei wā, hei ngā rā anō e haere ake nei.

TE TUHINGA TUATAHI

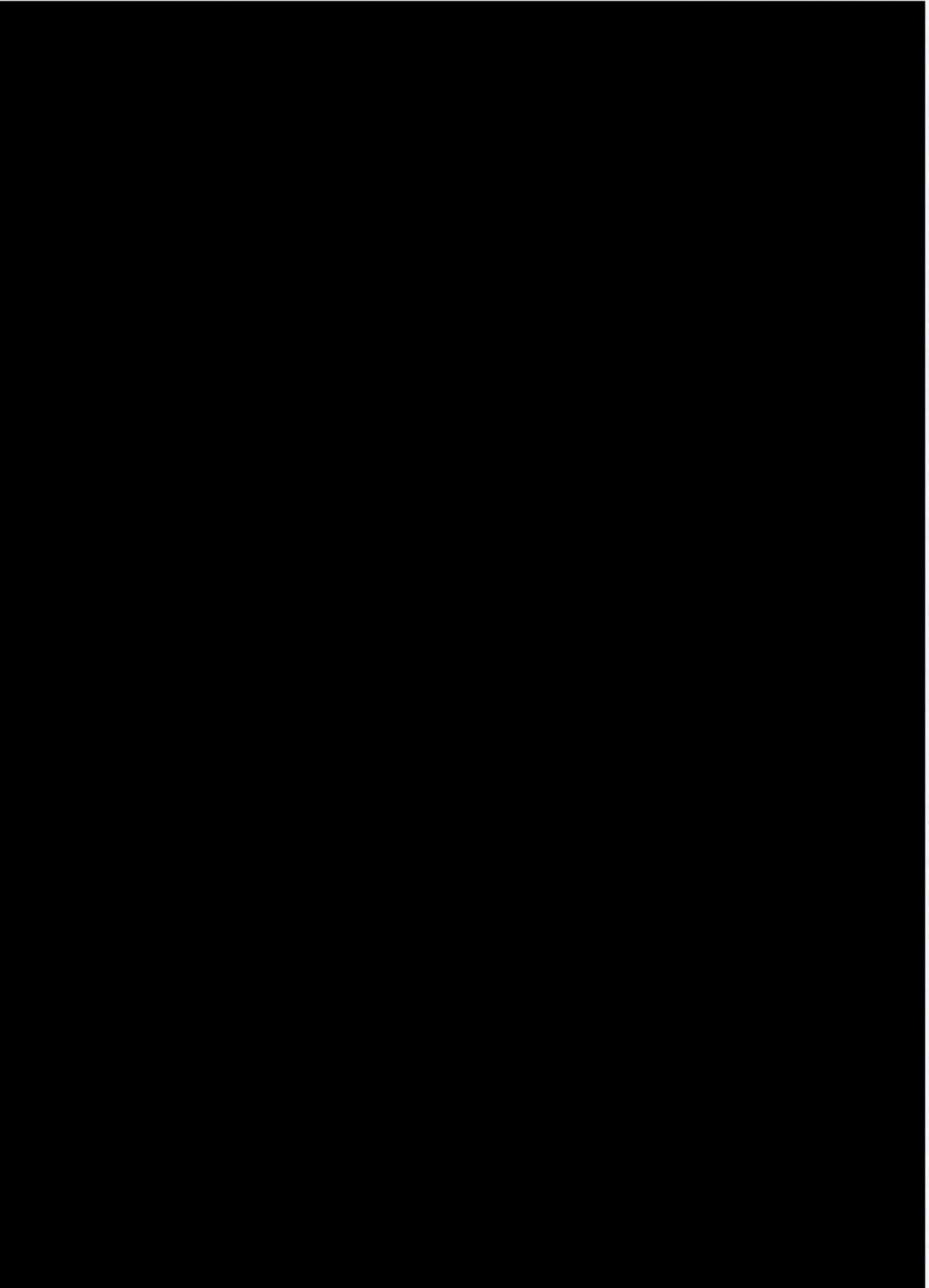
Ko Hurumutu te reo: Ko te Matenga o te reo ki Ōtākou

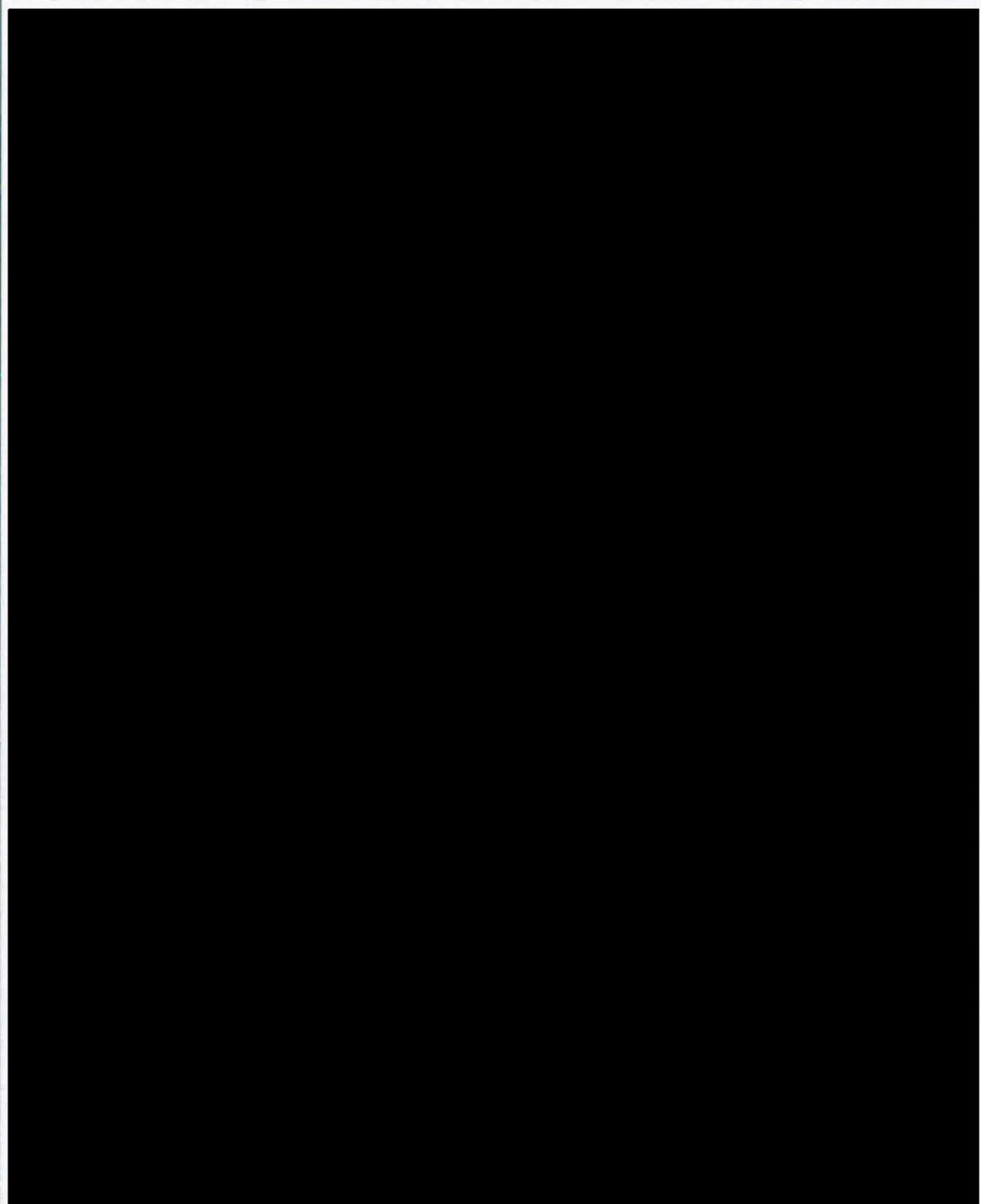

Mātāpuna: Potiki, M. (2017). Ko hurumutu te reo: Ko te matenga o te reo ki Otakou. MAI Journal 2017, 6 (3), 334-343. He mea tiki iho i: https://www.journal.mai.ac.nz/system/files/MAIJrnL_TEREO_Potiki_02_Final.pdf

TE TUHINGA TUARUA

**Ngāhinatūrae Tūteao Te Uira
nā Te Wharehuia Milroy, nō Ngāi Tūhoe**

Mātāpuna: Milroy, T. W. (2007). Ngāhinatūrae Tūteao Te Uira. He Muka, 20(2), 1. He mea tiki iho i: <https://paperspast.natlib.govt.nz>.

MAHERE WHAKAARO
 (Kāore tēnei mahere whakaaro e mākahia)

Ko Hurumutu te reo	Ngāhinatūrae Tūteao Te Uira
	He whakaememi whakaaro mō ngā tuhinga e rua.
	He tātari i te ahunga o te reo.
Nga Vaikorero do Otahua	
	He tātari, he whakarōpū hoki i ngā rerenga kētanga me ngā ritenga.
He whakaraupapa whakaaro:	
He tuhinga whakapakepake, he whakaaro matapae:	
He taunaki kōrero, he kupu whakanikoniko:	

TŪMAHI TUHITUHI

Kia mārama kehokeho tāu tuhituhī ā-ringa ki te kaipānui, me tīmata tāu tuhinga ki konei.
Kia 300 kupu neke atu rānei te roanga.

Ko whakamutu te reo te tuhinga e pā ana ki ngarohanga o te reo ki Ōtākou. Ko Ngāhīnatūrere Tūtāo Te Uira e pā ana ki te whihine nei. Ko Ngāhīnatūrere "Me te mea nei he ngākau e mamae rawa ana ki te whakarongo ki tēnei mea, te metanga o tō rētoro i eo ki te Kāinga." E kōrero ana tenei whāanga mai i te tuhinga tūtāhi mō te ngarohanga o te reo ki Ōtākou. "I mate te Kāikōrero whakamutunga o te reo Māori ki Ōtākou i te tau 1969. Ko Ngātamariki & ~~Ngā~~ etap Nā te mea i mohi te Kāikōrero whakamutunga o te reo Māori ki Ōtākou i te tau 1969 kaore te tainga o ngā reanga & what muri i te metanga o te Kāikōrero whakamutunga i tōpū ahu me te reo Māori hei reo tūtāhi. "Me kī ake rē, ko ake tamariki i whānau mai i te ratan 19, he hunga i whānau mai ki te reo Māori o te Kāinga. Heoi anō, kīhei rētoro i kōrero ki ē ratan tamariki." E whakatū ana tenei whānau o te tuhinga i ngā take ki pārikī taonga i rōto i te reo Māori i Ōtākou. "I whānau nei te whihine nei i Pehēroa, takinā ki te rōhe o Kāwhia ki rōto o Taieri i te 4 o 5 Pipiri i te tau 1932." E whakatū ana tenei whānau i te tuhinga Ngāhīnatūrere Te Uira i ohengā mai o te whihine nei.

He tino ārekei te change o te Reo
Māori i roto i ngā pātihinga e rea.
He ārekei ngā Rōhe, ngā tangata, ngā
change o te reo.

He whārangi tāpiri tēnei hei whakaoti i ō whakautu mēnā e hiahiatia ana.

Āta tuhia te tau o te pātai.

TAU PĀTAI

He whārangi tāpiri tēnei hei whakaotī i ō whakautu mēnā e hiahiatia ana.
Āta tuhia te tau o te pātai.

TAU PĀTAI

91804

Paetae

Te Wāhanga Ako: Te Reo Rangatira

Te Paerewa: 91804

Te Maaka: 03

Te Pātai	He pitopito kōrero
Tuatahi	Kāore pea āna whakapae i tino whakaatu i ngā rerenga kētanga, i ngā ritenga rānei o ngā reo tuhinga e rua.